

Konstantin Jireček

Konstantin Jireček (24. 7. 1854 Vídeň – 10. 1. 1918 tamtéž) byl synem známého literárního historika Josefa Jirečka. „*Naši i zahraniční slavisté a balkanisté se shodují v tom, že Konstantin Jireček svým celostním historickým, geografickým, etnograficko-folkloristickým, jazykovědným a literárněhistorickým dílem patří k zakladatelům balkanistiky.*“ (Dorovský 1983: 5).

Dr. Josef Konstantin Jireček.

Zájem o jihoslovanské prostředí se u Jirečka objevil již během jeho let na gymnázium ve Vídni, kde v té době žilo také mnoho Balkánců. Měl velké množství spolužáků z jihoslovanského prostředí, kteří na něj měli velký vliv, a i díky tomu se zvládl naučit jihoslovanské jazyky. Mimo to měl možnost se setkat s řadou významných osobností díky otcovým stykům. Byli to např. Vuk Stefanović Karadžić (1787–1864), publicista, filolog a folklorista, v letech 1958–1968 studoval a pracoval v Praze) a další. Byl ovlivněn jejich prací a publikacemi a zajímal se nejprve především o srbské prostředí. Za první impuls jeho zájmu o Bulharsko se dá považovat bulharistické dílo jeho děda P. J. Šafaříka. Zaměřil se na novobulharské písemnictví s cílem navázat na dědovo dílo, přičemž se nesoustředil pouze na práce bulharistické, ale obecně slavistické, což mu usnadnila i znalost srbochorvatštiny. Dveře do slovanského světa mu otevřela jeho *Bibliografie novobulharského písemnictví za léta 1806–1870*. Bibliografie ho přivedla i k tomu, aby sepsal též *Dějiny národa bulharského* (1876). V roce 1872 odešel na univerzitu do Prahy studovat slovanskou historii a filologii, se zaměřením zejména na balkánské národy. (Dorovský 1983: 5–20).

Vasil D. Stojanov (literární historik,

Záměr

Kromě svých děl se podílel přímo na rozvoji Bulharska. Působil tam v chaotickém období nově vzniklého bulharského státu a práce pro něj nebyla lehká, myšlenka z Bulharska odejít mu nebyla cizí, i tak však vytrval a zůstal. Sám napsal: „Já v Bulharsku nemám žádné osobní zájmy kromě přání vidět Bulharsko velké a silné, vidět Bulhary jako jedny z nejšťastnějších a nejrozvinutějších slovanských národů...“¹. Do Bulharska se prvně dostal s nabídkou pozice generálního tajemníka ministerstva osvěty, a i když tvrdil, že „rozumí více knihám a starožitnostem než kancelářím a administracím“², nabídku přijal a odjel do Bulharska. Zasloužil se o pomoc organizace správy, rozvoj bulharského školství, archeologie, muzejnictví a dalších vědních oborů. V roce 1881 se stal ministrem osvěty a v roce 1884 ředitelem Národní knihovny v Sofii. Postupně se Jirečkovi administrativní a kancelářská práce stále více nelíbila, preferoval práci vědeckou, a tak když dostal nabídku na profesuru všeobecných dějin s důrazem na dějiny Slovanů Balkánského poloostrova na Katedře slovanských dějin na univerzitě v Praze, nabídku přijal a tím jeho pobyt v Bulharsku skončil (Dorovský 1983: 107–128).

¹ Cit. dle Dorovský 1983: 117. *Из архива на Константин Иречек*. Том 2, София, 37 – 38.

² Cit. dle Dorovský 1983: 107. *Из архива на Константин Иречек*. София, 175.

Konstantin Jireček svým dílem a zásluhami přispěl nejen naší, ale i evropské historické, geografické i literárně historické vědě a stal se zakladatelem nového vědního oboru – balkanistiky.